

20 éve írtuk

Mit és hogyan lehet(ne) rendbe hozni?

Intézményvezetők és szakszervezeti tisztségviselők tanácskozása Zamárdiban

A Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete – együttműködve a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségével – kétnapos tanácskozásra, szakmai konzultációra és továbbképzésre hívta össze november végén az intézményvezetőket, valamint a szakszervezeti tisztségviselőket a zamárdi Művész-üdülőbe. Az első, nov. 22-i nap programjában Popa Péter a zenekari konszolidáció jelenlegi állapotát ismertette, majd a zenekarok, intézmények életében előforduló munkajogi kérdésekről tartott előadást és konzultációt dr. Gál Andrea. A második napon a 2005-ös költségvetés várható számadatairól beszélt dr. Gyimesi László, Kovács Géza pedig a munkahelyi érdekegyeztetés európai szintű kérdéskörét ismertette.

Dr. Gyimesi László, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének főtítkára is kiemelte a BM-keret megszületésének fontosságát, hiszen a rendszerváltást megelőzően az együttesek teljesen központi finanszírozásúak voltak, s 1989 után pedig a zenekarok fenntartása önként vállalt feladattá vált. Az önkormányzatok tehát bármikor megszüntethetik együttesüket, így nagyon lényeges, hogy legyenek más források is, amelyek a zenekarok működését segítik. A főtítkár elmondta: sikerült is elérniük, hogy ehhez szülessen egy keret, amely évről-évre egyre nagyobb lett. 2003-ban már 990 millió forintot oszthattak szét az önkormányzati együttesek között, s ehhez jön még hozzá - ráadás-ként - a minisztériumi keret több száz milliója.

Gyimesi kifejtette, mennyire fontos, hogy egy ekkora összeget átlátható rendszer alapján osszanak szét, hiszen eddig a normativitást az ajánló telefonok, levelek száma határozta meg, és a kijáráson alapuló támogatást senki sem szereti. A főtítkár azt is említette, hogy a következő évben már nem tájékoztató, hanem rendelet szabályozza a BM-keret elosztását, s ebben már ismét egy kuratórium véleményezhet, miközben a most kialakított kritérium-rendszer is komoly szerephez juthat.

Vita a kritérium-rendszerről

A zamárdi konferencián szó esett a kritérium-rendszer kialakításához szükséges adatlapról is. Ezt minden együttes megkapta már, hiszen a kitöltött adatlapok válaszaiból kívánja létrehozni a szövetség a saját adatbázisát is. A tanácskozáson kiderült, még sok a félreérthető kérdés. Némi vitát követően azonban mindenkinek el kellett fogadnia, hogy ha a szövetség nem alakítja ki szigorú szakmai szempontjai alapján saját kritérium-rendszerét, akkor lehet, hogy mások kevésbé körültekintően olyan támogatási rendszert hoznak létre, amely szakmai megalapozatlanság miatt hátrányosan érintheti az együtteseket. Volt néhány pont, amely az összes jelenlévő számára teljesen egyértelmű volt, de több pont csak hosszadalmas tárgyalást követően nyerte el végső formáját. Kérdéses volt, hogy egy évadban vagy az adott esztendőben teljesített szolgáltatásukat használják, és hosszasan tárgyaltak arról is, mi legyen a munkamennyiségi mutató.

Magyarország legrégebbi amatőr szimfonikus zenekara

Ebben az évben ünnepli fennállásának 175. évfordulóját. Az 1829-ben született Soproni Zeneegyesület (Oldenburger Musikverein), 1929-től Liszt Ferenc Zeneegyesület, szimfonikus együttesként működött, mai neve pedig — már városi keretek között — 1951 után formálódott véglegessé.

1929 őszén ország-világ színe előtt ünnepelte a Zeneegyesület centenáriumát, Bartók, Dohnányi, Stefániai Imre, dr. Székelyhídi Ferenc, Herz Ottó híres zeneművészek közreműködésével, bemutatták — vidéken elsőként — Kodály „Psalmus Hungaricus”-át, Bach, Haydn, Liszt szellemének hódoltak, Petőfi Sándorra emlékeztek Hubay zenéjével.

A harmincas évektől kezdődően a zenekar és énekkar élén, kitűnő szólistákkal, remekművek sorát vezényelte Horváth József, a Máté passiót (1941, 1942), Az évszakokat (1943), a h-moll misét (1944), a Psalmus Hungaricust (1947), többször adták elő Bartók III. zongoraversenyét.

Vezényelte a soproniak Goldmark Károly, Dohnányi Ernő, Takács Jenő, Kórody András, Fejér György, Bolberitz Tamás, Peter Hollfelder, Nicholas Smith, Oliver von Dohnányi, Mary Ellen Kitchens, Christoph Nielbock, Wolfgang Rödre.

Híres szólisták mindenkor szívesen léptek fel a zenekarral: Kemény Dezső, Székelyhídi Ferenc, Basilides Mária, Fischer Annie, V. Simon Atala, Takács Jenő, Végh Sándor, Zathureczky Ede, Varga Tibor, Ricardo Odnoposoff, Országh Tivadar, Perényi Miklós, Báthy Anna, Sándor Judit, Zempléni Kornél, Kovács Dénes, Rados Ferenc, Tusa Erzsébet, Bächer Mihály, Dénes Vera, Lukács Pál, Garay György, Metzker Károly, Gyurkovics Mária, Botvay Károly, Kósa György, Antal Imre, Mező László, Tarjáni Ferenc, Fellegi Ádám, Onczay Csaba, Lehotka Gábor, Perényi Eszter, Szendrey-Karper László, Failoni Donatella, Jandó Jenő, Matuz István, Kovács Endre, Virágh Endre, Lantos István, Székely István, Szokolay Balázs, Kocsis Zoltán, Zempléni Mária, továbbá a soproni előadók és a Magyar Állami Operaház énekművészei. A kiemelt hírességek sora hosszasan folytatható, hisz az elmúlt 25 évben közel 200 hangversenyt adott és 250 művet mutatott be a zenekar.

10 éve írtuk

2014/4

A magyarországi zeneiskolákban zajló zenekari gyakorlat

A Zenekar hasábjain a hazai zenekari muzsikusképzésről napvilágot látott interjúorozatot nyilatkozóik többnyire úgy vélték, a magyarországi hangszeres zeneoktatás közép- és felsőfokon alapvetően szólista-centrikus. Nem annyira kamaramuzsikusat és/vagy zenekari zenészeket igyekszik képezni, mint inkább koncertező művészeket – holott a kiugróan jelentős tehetségek előfordulási aránya nyilvánvalóvá teszi, hogy felnőttként a legtöbb hangszeres növendék nem Beethoven, Brahms vagy Csajkovszkij

Hegedűversenyének szólistájaként találja meg működési területét, hanem azon szimfonikus zenekarok egyikének tagjaként, amelyek a szólistákat e versenyművekben kísérik. Akadt nyilatkozó nem is egy, aki a maga háza táján elért, igen biztató eredményekről tudósított, például Szecsődi Ferenc, a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karának egyetemi tanára, aki elmondta, náluk milyen tervszerűen oktatják a szimfonikus alaprepertoárt, vagy dr. Vigh Andrea, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora, aki a Zeneakadémián zajló sokrétű zenekari muzsikusképzésről számolt be. E kedvező példák ellenére a többség a szólistaképzés szemléletét véli uralkodónak.

A zeneiskolai zenekari oktatásról Ember Csaba, a balasgyarmati Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola igazgatója, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke: „*Úgy gondolom, nem az a probléma, hogy szólistaképzéssel foglalkozunk. Arra nem figyelünk eléggé, hogy nem állhat mindenki a zenekar előtt. A zenekarban is kell ülni valakinek, és fontos, hogy aki ott ül, ne úgy élje meg a helyzetét, mint akinek valami nem sikerült, hanem boldogan zenéljen ott, ahová a sorsa helyezte. De ez nemcsak a zenekari képzésre vonatkozik – ugyanígy vonatkozhat a tanárképzésre is: fontos, hogy mindenki elhivatottan működjék, és ne azt érezze, hogy neki nem sikerült a Zeneakadémián olyan eredményeket elérnie, amelyek birtokában a szólistapályát választhatta volna. Biztosan jobban oda kellene figyelni arra, hogy ezek az irányultságok kialakuljanak. Valószínűleg az sem volt rossz elképzelés, hogy egy általános alapképzés után lehessen szakirányt választani, de nekem természetesen jobban tetszik az, hogy most is egységesen öt éves a képzés.*”

2014/5

Új irányok, új programok az NKA-nál

Rengeteg az ötlete, pontrendszert kíván például bevezetni a kollégiumok döntéseinél, és saját játszóhelyet

is szeretne a Nemzeti Kulturális Alapnak, amellyel szintén a művészek bemutatkozását, jelenlétét támogathatná. Doncsev András az átlátható működést, a kulturális sokszínűség fenntartását ugyanilyen lényegesnek tartja. Mindezek megvalósításával azonban egyelőre várnia kell, hiszen a kormányzat azt tervezi, felülvizsgálja a kulturális finanszírozás rendszerét, s még kérdés az is, hogy milyen szerep vár a Magyar Művészeti Akadémiára. A döntés várhatóan ősszel születik meg.

„*Lényeges az átláthatóság, és ez az NKA-ra teljesen igaz. Egykori pályázóként azt is fontosnak tartom, hogy az egyes kollégiumok kidolgozzanak egy olyan pontrendszert, amely által az esetlegesen elutasított aspiráns is könnyebben megérti, hogy hol és melyek voltak a hiányosságai. Ha többé-kevésbé a jelenlegi formájában marad meg a kulturális alap, akkor lényeges lenne az is, hogy legyen egy saját játszóhelyünk, ahol megmutatkozhatnak az alkotók és a művek. Ezáltal végre még láthatóbbá válna, 'arcot' kapna a szervezetünk...*” „...Az egyik legfontosabbnak azt tartom, hogy kapjunk egy intézményt. Kérdéses például a Bárka Színház sorsa. Ha hozzánk tartozna, az sokat segítené abban, hogy a fiatal művészek több lehetőséghez jussanak. Az NKA játszóhelyén az egyik nap az irodalomé, a másikon a zenéé, a harmadikon a színházé lehetne a főszerep. Hiszen minden évben azt tapasztaljuk, nő a pályázók száma, és szerencsére a szétosztható összeg is. Egyébként e téren is nagy dilemma, hogy a kollégiumok hogyan döntsenek: kevesebbet kapjanak többet, vagy sokan kevesebbet? Bizonyos összeg alatt ugyanis nincs értelme a támogatásnak, a kedvezményezett sem jár jól vele, a pénz szétszórása pedig döntésképtelenséget jelent. Sok hát a kérdés a jövőre vonatkozóan. Nem egyetlen, hanem több jó megoldás is létezik arra, hogyan, milyen módon és kik támogassák a művészeti életet. Az azonban biztos, hogy nem jó, ha egy kormány kiszervezi maga alól a kulturális finanszírozást...” ■

Fotóforrás:
Kaszás Tamás
Fidelio

Konrad György emlékére

Nincs senki a zenész társadalomban, aki ne szeretve tisztelte volna Konrad „Gyurit”, aki egyszerre volt csupa nagybetűs MUZSIKUS és EMBER, akit az Úristen legjobb kedvében teremtett. Fia, Konrad János összeállított egy portréfilmet a művészt búcsúztatók részére, amit augusztus 26-án a Zeneakadémia Solti termében levetítettek, többségében az idősebb korosztályhoz tartozó barátoknak és pályatársaknak. A művész életének mindennapjait, egyéniségének sokoldalúságát bemutató filmkockák vetítése közben azt éreztem, hogy a közönség a 100. életévében eltávozott polihisztorra, mint örök példaképre fog emlékezni. Hegedűsként kezdett, aztán a brácsánál kötött ki, amin a legnagyobb könnyedséggel játszott mindent, ami elé került. Örökérvényű mondását ma is igaznak tartják: „jó brácsás csak jó hegedűsből lehet.” Végigjárta gyakorlatilag az összes magyar zenekart szólóbrácsásként, de szólistaként is jeleskedett, tagja volt a világhírű Tátrai vonósnégyesnek, így művelve a legmagasabb rendű műfajt. Több volt, mint kiváló hangszeres, igazi polihisztor muzsikusként, aki minden zenei műfajban otthon érezte magát, s mindezt a legnagyobb természetességgel, egyszerűen, mégis magas színvonalon. Mindig játszott, mókázott. Irigylésre méltó módon teljes életet élt, sporttal fűszerezve, focizott, pingpongozott, teniszezett, kártyázott, nevetett és nevetettetett...

Isten Csodája, Gyuri, örökre köztünk maradsz!

Kovács János